

Η παλιά γειτονιά

Η οδός Ι. Κούσκουρα, ο μικρός σε έκταση κεντρικός δρόμος της πόλης μας ανάμεσα στην Τσιμισκή και στην οδό Μητροπόλεως, αποτέλεσε για όλους εμάς που βρεθήκαμε στο χώρο αυτό τη γειτονιά μας, το μέρος όπου γεννηθήκαμε, μεγαλώσαμε και ζήσαμε τα ωραιότερα και περισσότερο ανέμελα χρόνια της ζωής μας. Εδώ ήταν ο παράδεισος των παιδικών μας χρόνων, εδώ γνωρίσαμε τον κόσμο και τους φίλους μας, εδώ παίξαμε ατέλειωτες ώρες, τρέξαμε, ματώσαμε, μαλώσαμε, γελάσαμε, τραγουδήσαμε και ονειρευτήκαμε. Για τον καθένα μας χωριστά η γειτονιά του έχει παίξει έναν πολύ σημαντικό ρόλο στη

Τα παιδιά της γειτονιάς χαίρονται το χιόνι παίζοντας χιονοπόλεμο μπροστά από τον αυλόγυρο του Μητροπολιτικού Μεγάρου («Μακεδονία» 6/2/54).

ζωή του αλλά και στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του. Όλοι κάποτε επιστρέφουμε στα παλιά λημέρια μας, αναπολώντας τις γλυκές αναμνήσεις της νιότης μας.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1930 η σημερινή οδός, που αποτελούσε τμήμα της Π.Π. Γερμανού, μετονομάστηκε σε οδό Ιωάννου Κούσκουρα προς τιμήν του εκ Βογατσικού ιδρυτού της ιστορικής απογευματινής εφημερίδας «Νέα Αλήθεια» (1903), τα γραφεία της οποίας βρίσκονταν στη συμβολή των οδών Μητροπόλεως και Βογατσικού απέναντι από το Μητροπολιτικό Μέγαρο της Θεσσαλονίκης.

Τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια και μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1950 ο δρόμος ήταν αλλού χωματένιος και αλλού χαλικόστρωτος με πολλές λακούβες και λιγοστό φωτισμό. Τα πεζοδρόμια ήταν σκεπασμένα με μπακλαβαδωτά πλακάκια, που σε πολλά σημεία είχαν ξεκολλήσει ή εί-

Η διασταύρωση της οδού Ι. Κούσκουρα με την Τσιμισκή στα μέσα της δεκαετίας του 1950.

χαν καταστραφεί, ενώ στις άκρες των πεζοδρομίων υπήρχαν μεγάλες ακακίες, που τα κατοπινά χρόνια αντικαταστάθηκαν με σκληρά θαμνοειδή φυτά μέσα σε τσιμεντένια οβάλ παρτέρια, που κι αυτά αντικαταστάθηκαν πρόσφατα (2004) από τον Δήμο με καινούργιες καλαίσθητες κατασκευές.

Εκατέρωθεν της οδού υπήρχαν διώροφες, τριώροφες και τετραώροφες οικοδομές που χτίστηκαν κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου, όπως άλλωστε και στο μεγαλύτερο μέρος της πόλης. Δύο-τρεις μάλιστα απ' αυτές, αναπαλαιωμένες πλέον, παραμένουν ακόμη μέχρι σήμερα θυμίζοντάς μας πρόσωπα και πράγματα μιας περασμένης, μα όχι ξεχασμένης εποχής.

Αντίθετα με το σήμερα η Κούσκουρα αποτελούσε μια ήσυχη γειτονιά παρά το γεγονός ότι βρισκόταν σε πολύ κεντρικό σημείο της Θεσσαλονίκης, γι' αυτό και άκουγες από πολλούς να την αποκαλούν «κεντρική-από-κεντρο».

Τμήμα της οδού Ι. Κούσκουρα στα τέλη της δεκαετίας του 1950.

Η δεκαετία του 1960 που ακολούθησε με την άκρατη και ανεξέλεγκτη ανοικοδόμηση, που οφειλόταν κυρίως στο δέλεαρ της αντιπαροχής, αλλοίωσε το χρώμα και τον χαρακτήρα της γειτονιάς, όπως άλλωστε κι ολόκληρης της πόλης με πολύ λίγες βέβαια εξαιρέσεις. Οι άνθρωποι περίσσεψαν και κάθηκε η ομοιογένεια του πληθυσμού. Άλλοι έφυγαν, άλλοι ήρθαν, ανακατεύθηκαν οι μεν με τους δε. Η παλιά γειτονιά κάθηκε και μαζί της η ζεστασιά που έδενε τους ανθρώπους της. Άραγε μπορούσε να φαντασθεί κανείς την εποχή εκείνη πώς θα ήταν η ζωή του ύστερα από 20-30 χρόνια; Μπορούσε να φαντασθεί ότι δε θα ήξερε ποιος μένει απέναντί του ή πολύ περισσότερο στο ίδιο του το σπίτι; Μπορούσε να διανοηθεί τη ζωή του χωρίς την “καλημέρα” και την καλή κουβέντα του

Η ανοικοδόμηση στο φόρτε της περίπου στα μέσα της δεκαετίας του 1960. Δεξιά διακρίνεται το «καραγιαπί» του νέου Μητροπολιτικού Μεγάρου στη γωνία των οδών Βογατσικού και Μητροπόλεως.

γείτονα; Και σε ποιον να εμπιστευθεί τα προβλήματα και τα μικρά μυστικά της καθημερινότητας, αλλά και από πού να ζητήσει ένα χέρι βοήθειας και συμπαράστασης σε μια δύσκολη στιγμή; Πού 'ναι εκείνη η ήρεμη και γαλήνια ατμόσφαιρα, που γέμιζε την ψυχή μας με ανακούφιση, αγαλλίαση και συντροφικότητα, σαν καθόμασταν τα ανοιξιάτικα και καλοκαιρινά βράδια στις εξώπορτες των σπιτιών μας ή στις ταράτσες και στα μπαλκόνια κοιτάζοντας τον ουρανό με τα άστρα, αλλά προπάντων το ασημένιο γιομάτο φεγγάρι; Πού 'ναι εκείνες οι μυρωδιές από τα γιούλια, τις βιόλες, το γιασεμί, το αγιόκλημα και, τέλος, εκείνα τα αξεπέραστα ακούσματα της αιθέριας μουσικής του 1950 από το ραδιόφωνο ή ζωντανά από το πιάνο και το ακορντεόν κάποιων από τις διπλανές κατοικίες; Αραιά και που βέβαια νιώθαμε ενοκλημένοι από τον θόρυβο του τραμ της Τσιμισκή, που κυλούσε αργά πάνω στις σιδερένιες ράγες μέχρι να σταματήσει, εκεί γύρω στα μεσάνυχτα. Κι όταν πια πήγαινες για ύπνο, μπορεί να άκουγες άσματα και μερικές φορές καντάδες από παρέες που επέστρεφαν τραγουδώντας –γιατί ο κόσμος τραγουδούσε τότε– από κάποια ταβέρνα ή από κάποιο παρτάκι ρεφενέ.

Ένας ολόκληρος κόσμος έζησε, ένας ολόκληρος κόσμος χάθηκε, μια ολόκαιρη εποχή πέρασε ανεπιστρεπτή. Εμείς όμως θα προσπαθήσουμε να ξαναζωντανέψουμε την εποχή εκείνη που μας σημάδεψε και άφησε επάνω μας έντονα τα χνάρια της.

Οι κάτοικοι της Ι. Κούσκουρα

Οι οικογένειες που έζησαν και που διαμόρφωσαν με την παρουσία τους την καθημερινή ζωή αυτής της γειτονιάς ήταν οι εξής:

Ι. Κούσκουρα 1 (παλαιό), νυν 3.

Ευάγγελος Βασιλακάκης (Τελωνειακός), ιδιοκτήτης της οικοδομής
Νίκος Βασιλακάκης (Δικηγόρος)
Νίκος Ζουμετικός (Έμπορος Δερματίνων ειδών)
Συμεών Μαυροσκούφης (Καθηγητής Σωματικής Αγωγής)
Κων/νος Μήρτσος (Τυρέμπορος)

Ι. Κούσκουρα 3 (παλαιό), νυν 5.

Άγγελος Αγγελίδης (Υφασματέμπορος), ιδιοκτήτης της οικοδομής
Δημήτριος Καριπίδης (Πολιτικός Μηχανικός)
Αθανάσιος Παπάζογλου (Πολιτικός Μηχανικός)
Ιωάννης Μαλτσιίδης (Καπνέμπορος)